

kísérte. ○ A svéd nagyhatalmi periódus egyik legjobb költője. Humanista, sztoikus műveltségű patrióta. Finom lírikus alkat. *Odae Svecicae* ('Svéd ódák', 1674) c. verseskötete nagy műgonddal és formai választékosággal összeállított munka, stílusának tisztasága messze előre, a klasszicizmusba mutat, több darabját megzenésítették. A legtöbb műfajban munkálkodott, írt balettszöveget *Stiernhielm* egyik témájából (*Spel om Herkulis Wägeval*, 'Játék Herkules útvalasztásáról'), és a közkeletű epikai metrumot, a hexametert a divatosabb alexandrinussal felcserélve, teremtéssopozt is (*Den bibliske Werlden*, 'A bibliai világ', 1674, legutóbbi kiad. 1963). Jó érzékű költőként foglalkozott az anyanyelvi változások problémájával is, és *En Swenk Orde-Skötsel* ('Svéd szó-ápolás') c. tanulmányában elhatárolja magát mind a franciás-németes divatot követőktől, mind az archaizáló nehezkeségtől. Külföldi útja végén jelenteti meg *Måål-Roo eller Roo-Måål* ('Csevegés avagy fecsegés', 1679) c. anekdota- és elbeszélésgyűjteményét, melynek legjobb darabjai, főként író-kortársairól feljegyzett életrajzi részletei, a svéd próza igazi kezdetének számítanak. Gyűjt. kiad.: *Samlade vitterhetsarbeten af svenske författare* (1856). ○ *Irod.*: R. Ekholm: Samuel Columbus (1924).

Bernáth István

Columella [kolumella], Lucius Junius Moderatus (Gades, Hispania, 1. sz. — ?): római mezőgazdasági író. Földbirtokán gazdálkodott, életéről mást alig tudunk. Műve, a *De re rustica* (60 k.: Fábrián J., A mezőgazdaságról, 1819) két változatban maradt ránk: az első, egykönyves, csonka variáns valószínűleg az első kiadás maradványa, a második, 12 könyves, a teljes mű második kiadása. ○ Elsősorban gyakorlatban szerzett tapasztalatait írta meg, de használta a korábbi szakirodalmat is, főleg a rómaiakat. A 10. könyvet barátai kérésére versben írta *Vergilius* Georgiconjának kiegészítéseként. ○ Columella szerint a földművelés elhanyagolása az alacsony terméshozamban bosszulja meg magát. Ennek következtében a földbirtokosok a városokba költöznek, az egyszerű falusi szokások helyett a városi dózsölő és erkölestelen életmódot veszik át és terjesztik el. Ideálja a köztársaságkori Róma, ahol a vezető államférfiakat „az eke szarva mellől” hozták el; ezzel a 'dictator ab aratro' ('eke mellől elhívott diktátor') mellékeven tisztelt L. Q. *Cincinnatus* (i. e. 5. sz.) nemes egyszerűségét és tettekrekés hazafiasságát állítja például, aki még

nem restellte a földműves munkát; amit — szerinte helytelenül — későbbben a rabszolgákra bízta. ○ *Kiad.*: Szilágyi F.: Columella *De re rustica* (1810); Gessner—Schneider: *Scriptores rei rusticae* (1897). *Tarnai Andor*

Combe [kóm], William (Bristol, 1741 — London, 1823. jún. 19.): angol író. Mozgalmas, kalandos életet élt, sok időt töltve az adósok börtönében. 86 műve közül háromrészes, sokezer verssorra terjedő, romantikus fordulatokkal teli szatírája tartja fenn emlékezetét: *Tour of Dr. Syntax in Search of the Picturesque, in Search of Consolation, in Search of a Wife* ('Dr. Syntaxnak a festőiség, a vigasztalás és feleség keresésében tett utazásai', 1812—1821), mely Th. Rowlandson neves karikatúrista illusztrációihoz készült összekötő szöveggént. ○ *Irod.*: H. W. Hamilton: W. Combe (1935).

comedia burlesca [komédiá burleszká] (<'vígjáték, komédia'): a 17. sz.-ban kialakuló parodisztikus, csipkelődő hangú, többnyire egyfelvonásos, kihegyezett csattanóra végződő spanyol színjáték. ○ (→ *spanyol irodalmi formák, vígjátékok*)

Comedia de capa y espada: → *capa y espada*

comedia de figurón [komédiá de figurón] (<'félszeg-komédia'): valamilyen aktuális társadalmi visszasságot, különösen neveléses vagy félszeg hőst, figurát bemutató szatirikus, a gúnyt karikatúrával ötvöző vidám spanyol színjáték, jelenet. Virágkorát a 16—17. sz. fordulóján élte, gyakran előjátékként is szerepelt. ○ (→ *spanyol irodalmi formák, vígjátékok, előjátékok*)

comedia de gracioso [komédiá de gracioso] (<'együgyű, jópofa-színarab'): az *aranyszázadban* kialakult s rendkívül sok változatban népszerűvé vált, pergő ritmúsú, vidám spanyol színjáték, mely nevét főalakjától, a graciosótól kapta. A *gracioso* a *pikaresztörténetek* színpadra léptetett hőse; gézengúz tréfacsináló inas, mindenek, aki gazdáját hol jószándékúan, hol cselszövő tervei érdekében orránál fogva vezeti. Figaro korai előképe, de — éppen sok népi jellegzetessége miatt — sokkal színesebb hős, mint később Európa-szerte elterjedt ótótla, a *confident*, a *bizalmas*. Alakja köré számos rögtönzött és írott színjáték csoportosult az egyfelvonásostól a háromfelvonásosig, s hőse a kor kedvelt közjátékainak, az *entremés*-eknek is. Először B. de *Torres Naharro* léptette színre Himenea c. komédiájában. Elődei a *bobo* (L. de *Rueda* komédiáiban)